

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Tertia conclusio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

Dei a diuinitas, & omnipotentia voluntati creatæ, vt ea pro libito suo ad sibi cooperandum vratur, manet applicata, quod pro sequentibus difficultatibus memoria reuendū est. Inquit inde decretum hoc indifferens æquē in determinatam relinquere omnipotentiam, ad concurrendum ac Deum, atque ante illum omnipotentiam, ac Deus erant: ergo vt ex indifferente actiuitate Dei, seu omnipotentia operetur voluntas creatæ, vel superflua, vel nihil præstat decretum. Nego consequentiam: quia comprincipio extraneo, nisi adiuncto, & applicato aliud vti non potest: vt voluntas habita, siue naturalis, siue supernaturalis; nec vltus non vnica sibi obiecti specie. Et si ergo omnipotentia de se indeterminate, & indifferens ad plures concursus, & eisdem ante decretum sit, & post illud; ante illud tamen ad eius vltum conuicta, seu adiuncta voluntati creatæ non est, sicuti est post decretum adiuncta.

4 Insistatur tamen: nam velle negationem decreti subtracti concursus, non affect nisi negationem huius decreti: ex quo iouum intelligitur non impedita voluntas creatæ ad operandum, non autem posituē potens operari, quatenus ex parte potentie, & voluntatis diuina est, nisi Dei potentia seipia intelligatur applicata, ac proinde decretum applicatum superflua. Nam inter hæc velle impediti ex parte omnipotentie de se non applicata, & velle illam applicatæ medium quidem est: scilicet, nec velle impediti, seu subtracti omnipotentiam a concursu, & cooperatione cum creatæ voluntate ad eius determinationem, & consensum; nec velle illam applicatæ, si id decreto, & voluntate positua præstantum necessario sit vt solutio Herize nostri supponit, nec se ipsa applicata omnipotentia diuina creatæ voluntati est: atque ex diuersa libertate contradictionis decreto hæc à Deo concipiuntur, et si ex eadem libertate contrarietatis haberi à Deo valeant, quo casu ex contraria oppositione decreto vltum alterum alcerius negationem secundario afferret, nempe decretum applicatum omnipotentie negationem decreti subtracti omnipotentie ad cooperandum, & e contra; non autem alcerius ex libertate contradictionis negatio, seu omisso alcerius positione inducit. Quare, etsi Deus decernat ommissionem, seu negationem decreti subtracti omnipotentie, nihil decretum, quo formaliter, aut virtualiter decretum omnipotentie applicatum continetur, sed cum quo recte componatur huius etiam omisso: ac proinde, nisi negata Deo pure contradictionis erga suos actus libertate, contra vltum nobis sententiam, sustineri ea solutio nequit, et si vltum omisso decreti subtracti omnipotentie non nisi positione contrarij decreti applicati illius, atque ex libertate contrarietatis potest induci, adhuc huius directum obiectum assignari deberet præter ommissionem, seu negationem decreti subtracti, quæ, etsi effectus, & necessarius decreti applicati sit, non autem eius obiectum.

5 Sed, etsi obiectum directum decreti applicati proximum minus recte assignetur ab Herize, nec debeat extra ipsum decretum assignari: quia non solum supra seipsum referentem esse potest, sed & necessario sit, vt diximus: tamē assignari facile potest obiectum aliud directum. Nempe volo omnipotentiam seu quod idem in nostra sententia est) voluntatem meam quoad extra actiuam creatæ voluntati in linea creatæ causæ ad vltumuis constitutæ, quæ voluntas seipsam nusquam vt obiectum directum habet, sed omnipotentiam, & creatam voluntatem, cui in linea agentis creæti plene ad vltumuis constitutæ illam vult diuersimode per decretum illud respectu; nempe omnipotentiam, vt obiectum quod & creatam voluntatem, vt obiectum cui illam vult: eaque voluntate, & decreto quod formalis applicatio est manet omnipotentia formaliter applicata, & ad vltum pro creatæ voluntatis determinatione sufficienter, & irreuocabiliter vnica, quæ absq; ea nullatenus (vt exemplis habitum & specierum impressarum docebamus n. 3.) eius determinationi, quoad vltum subdita erat. Sunt in contradicibus exempla obuia. In matrimonio quippe voluntas tradendi corpus vt obiectum quod alteri vt obiecto cui ad vltum, quin se ipsam voluntas illa pro obiecto habeat matrimonium constituit atque ad vltum corpus alterum alteri formaliter applicat: & irreuocabiliter, quia perpetuus natura sua contractus est, atque in mutua hac voluntate alterius in alterum fundatur ius, & obligatio, per quæ, tanquam per effectus, tam hic, quam reliqui contractus (qui obligationis tantum non sunt) descriptiue definiuntur: quia

doctrina cessant plurium Recentiorum difficultates, & subtilitates otiosæ in designando metaphisico obiecto primario & directo contractuum.

6 Adhuc tamen reitatur tertia difficultas, etsi enim ea subiectio habitus naturalium, vel supernaturalium eidem agenti, & supposito libero infidentium, neque ex se liberorum, vt eius libito, & determinatione ad cooperandum ipsi trahantur, intelligi possit; aut agentis supposito, & libertate diuersi (cuiusmodi Deus, eiusque voluntas, dum per decretum illud determinata est) quo pacto trahi, eo adhuc decreto supposito, alterius libera determinatione ad cooperationem cum ipso queat, non ita facili concipi valet. Sed tamen quoad diuersam libertatem Dei eiusque voluntatis decreto illo omnipotentie applicatio ita concepta, vt concipi ab eo absolute nõ potuerit exercita supponitur: & ratione cuius libera actio extrinseca, vel profectiue, vel permissiue iuxta Augustini, & Patrum doctrinam sit. Quod autem per illud decretum determinata Dei voluntas ad concursum, & operationem cum creatæ voluntate in consensum non maneat: non suadet vltiori determinatione ex parte sui ad eam cooperationem Deum, cuiusque voluntatem egere. Quia si antecessens sit contra debitum exigentia naturalis agentis liberi creati erit, eiusque libertatem; comitans autem quæcumque sit, subordinationem creatæ voluntatis, & potentie in libere operatio non seruat: ac si efficax sit, multis titulis repugnat, vt vidimus q. 1. tota, Quare solum potest Deus circa liberas nostras actiones voluntatis, & potetie suæ exercitium per decretum liberæ suæ omnipotentie applicatum, quoad eius actiuitatis vltum exercere: quo posito, nequit decretum concursus sui subtracti applicationem contrarium apponit: nec Deo liberum aliud exercitium circa nostram actionem, & suæ omnipotentie vltum, & concursum in ipsam reitatur: sed nostro solum arbitrio, cuius determinatione, admodum inditi, & infidentis nobis habitus, ad operandum nobiscum, seu cooperandum trahitur absque vltio libito ex parte Dei motu. Quod vero diuersum à nobis suppositum, & actiua virtus non infidentis nobis sit, est tamen nobis applicata, vt nostrum motum sequatur aut comitetur: quem admodum (vt cum Lessio crastiori, sensibiliiori tamen, exemplo rem explicem) aer in organorum arca inclusus ad digitum motum iam hac iam illac tibi moueatur, sonumque vel grauiorem, vel acutiorem edir. Ex quibus absurdum subiectionis, & subditiōis potentie, & voluntatis diuinae ad humanam in operando eualescit. Siquidem ea subiectio ex libero decreto Dei venit, sicuti, & plures alias agendi obligationes, & subiectiones ex liberis suis decretis voluntate sua Deus subit; quas natura, ac non à voluntate sua libera turpe esset subire: & si dicta penetraretur, cum ita subditi determinationi creatæ voluntatis sit, vt eius subordinatio naturalis diuinae in operando seruetur, suo potius naturali dominio, & prima tui agentis liberi in operando ea necessitate cooperandi cum creatæ voluntate, quam creatæ voluntati seruit: cuius ad ipsam demonstratur seruilis subiectio: cum non, nisi ad præconcepum libere decretum, & iurum Dei, illa possit operari.

CERTAMEN III.

Tertia Conclusio.

1 Tandem dico: decretum hoc omnipotentie applicatum non esse de concursu suo distinctum, neque ad illud affectiue ferri, nec e genere suo, vt dixi cert. 1. n. 1. ex dictis d. 2. q. 3. cert. 4. à n. 6. sed nec ex specie vltimam decreti applicati, ad opus honestum. Probat, quia & respectu operis honesti, ac meritorij vitæ æternæ postus homo in manu consilij sui, suoque arbitrio, & electioni relictus dicitur à scriptura, & Patribus: quibus verbis sola permissio vltus omnipotentie diuinae significatur ex Patribus, non positua eius vltus voluntas vltia: vt de voluntate applicatiua omnipotentie ad actionem prauam ostendimus vbi proxime. Secundo, quia titulo causæ primæ, & vniuersalis id solum decreto illo applicatiua omnipotentie Deus debet velle, quo creaturæ agent, vt operentur dependenter à causa prima libera suos quolvis effectus; sed ad id solum egent decreto applicatiua omnipotentie per-

REGA
paci
Ma

missuo vsus illius, non autem profectio illius, vt patet ex dictis de decreto ad actionem prauam; ergo decretum applicatum omnipotentia, quoad eius vim voluntati nostrae titulo causae primae, eius vsus permissiuum est, non profectiuum, ad quosvis effectus illud decreti sit. Tertio probatur conclusio, & huius secundi euasio praeceditur explicatione difficultatis apparentioris, quae respectu actuum honestorum nobis posset opponi. Nam, & hos amabiles, & amatos à creatura, vt dogma Patrum supponimus: ex eorum quippe intentione ac desiderio dari à nobis gratiae auxilia certum est, atque si ea auxilia efficaciam sint, non solum nobis à Deo desiderantur, sed in illis donantur. Sed inde probatur conclusio: quia, & intentio, & donatio auxiliorum ad ordinem supernaturalis prouidentiae spectat: ergo non concipitur à Deo titulo causae primae, siue decreto necessario, vt cum creata voluntate concurrat, quod ad supernaturalem prouidentiam non spectat vt ergo. Quia ea intentio, & collatio mediorum, vt sit actus honestus, praecedit naturam ad decretum causae primae necessarium, vt voluntas creata operetur: siquidem, vt dixi, decretum hoc concipitur à Deo ex praesuppositione voluntatis absolute, ac plenè potentis in sua linea causae creatae ad vtrumvis, quod ex auxiliis ex ea intentione actus honesti positi habet: ergo affectus Dei in actus nostros honestos decreto necessario ad concursum supponitur, non autem affertur, nec nisi superfluo, ex motiui satisfaciendi muneris causae primae iterum decreto necessario ad operationem voluntatis actus honestus à Deo amaretur: ergo decretum hoc formaliter, quò tale, respectu vtriusque extremi libertatis creatae, ad actum etiam honestum, pura permissiuum vsus omnipotentiae suae voluntati creatae est. Constat inde hypothese ad futuritionem proprie conditionatam nostrorum contingentiam ac proinde scientiae de illis mediae obiectum (pro cuius accurata explicatione adeo fusam controuersiam poluimus) ita constitui debere, si *verauero in salibus circumstantiis Petrum, meamque illi omnipotentiam ad vsus circa consensum decreto meo applicaero, consentiet.*

2. Oppones contra tertiam conclusionem proximam, omnipotentiam Dei per nos idem formaliter metaphysicè est, quod Dei voluntas: ergo nequit tendere omnipotentia Dei effectiue in actum liberum nostrae voluntatis, quin affectiue tendat in ipsum, alioqui idem ipsum formaliter metaphysicè in eundem terminum ferretur, ac non ferretur simul, quod implicat. Vnde infertur decretum indifferenter concurrenti ex parte sua ad vtrumvis extremum potestatis, indifferenter arbitrii creati ferri Deum, contra proxime dicta, vel addendum esse decretum, vel comitans vel antecedens, seu volitionem Dei inefficacem, qua in extremum, seu determinationem nostram habendam determinate feratur contra dicta à nobis n. 5. imò & ad concursum suum ad nostrum actum prauum, cum indifferenter potestatem arbitrii nostri ad peccandum, & non peccandum voluntate sua complet, atque absolute constituit, quod saepe abnuimus, & impugnauimus. Patet, illatio: quia nullo alio modo ferri Deus affectiue in suum concursum ad creatae voluntatis operationes potest, vt opus esse, vt effectiue feratur. Primò discursum inferebatur. Secundò obijcit, omnipotentia Dei formaliter metaphysicè est voluntas Dei, quoad vim affectiuam: ergo cui repugnat applicari Dei voluntatem, quoad vim affectiuam, repugnat applicari quoad vim effectiuam, siue, vt omnipotentia est: atqui repugnat applicari voluntatem Dei creatae nostrae voluntati quoad vim affectiuam, vt scilicet per illam amet creata voluntas: ergo & repugnat applicari nostrae voluntati creatae voluntate diuinam quoad vim affectiuam consensu nostri, siue vt omnipotentia formalis; ni ab ipso Deo qui voluntate illa sua increata amare solus potest, quoad vim affectiuam per decretum concurrenti, siue indifferenter ad vtrumvis, siue comitanter, vel antecedenter determinate ad determinationem, seu actum voluntatis nostrae efficiendum supponatur quoad vim affectiuam applicata.

3. Hae ex nostris principiis contra tertiam nostram conclusionem. A postremo tamen orsus respondeo, distinguendo antecedentis partem illam est voluntas quoad vim affectiuam ei cuius voluntas est, atque, proinde illa

velle, nempe Deo fateor, ei cuius voluntas non est, ac subinde incapaci, vt per illa velit, solumque capaci, vt ei eius actiua, & effectiua ad extra vtatur, nego antecedens, & similitur distingo consequens, vnde subsumptum antecedens probans creaturam rationalem incapacem esse amandi voluntate diuina, vtendi illa quoad vim affectiuam, illa quoad vim effectiuam, & actiuam ad extra (respectu Dei cuius est cum vi affectiua formaliter eandem) vt non posse si ei ex Dei decreto applicetur, vt diuina plura Christi humanitati per vnionem hypotheticam communicata non eodem omnino effectus formales illi tribuant, quos Deo ac Verbo cuius propria sunt, etiam eodem indimissibili conceptu metaphysico diuinum quodvis praedicatum habeat formaliter quicquid habet, & è genere quidem suo infinitum simpliciter per termini etiam extrinseci denegationem, ideo autem humanitati vnita diuina eadem non tribuant, quae Deo, quia eorum effectuum capax ipsa non est, etiam ea tribuant, quorum capacem inueniunt, ita ergo, etiam Dei voluntas potentia affectiua, & effectiua ad extra eadem prorsus metaphysicè formaliter sit ac Deum cuius est potentem affectiue, & effectiue, siue omnipotentem in actu primo simul formaliter constituat, creaturam tamen rationalem, quae affectiue virtutis voluntatis diuinæ incapax est, potentem affectiue nec constituit, nec potest constituere, neque ad id voluntas diuina vltimè à Deo applicari; applicatur vero decreto explicite quoad vim effectiuam, ac potentem ex Dei omnipotentia operari constituit alterius generis actibus voluntatis diuinæ eiusmodi applicatione voluntatis, & arbitrii creati determinationi permissis, & subiectis, postremo secundum huius obiectionis illatio ex primis eiusdem hactenus solutis, nil habet firmitatis, nec aliunde, quam ex ratione obiectionis primae iam diluenda.

4. Ita ergo illam praecido distinguendo consequens illationis: ergo nequit ferri Deus effectiue Dei omnipotentia tendere in nostrum consensum, & determinationem voluntatis creatae, concursumque ex parte sua necessarium ad illam apponendam quin tendat, feraturque in illum affectiue permissiuum factorum potentiam illum amando, nego consequentiam; permissiuum enim actus diuinæ voluntatis est, tamen in rem permissiuum postiuo amore & affectu profectiuo non tendens, sed in obiectum aliud, quo voluntas creata potens absolute rem permissiuam efficere continuatur: vt patet in donatione auxilij sufficientis ad actionem prauam similitur in praesenti permissiuo voluntatis diuinæ postiuum Dei voluntatem dicit, qua voluntatis seu quod idem est omnipotentiae suae actiuam ad extra virtutem quoad vsus applicat, creatae voluntati, vt ea sicut habitu ipsi insulo vtatur, vt diximus, nec concursum suum aliter voluntate sua profectui, ac preparare debet, aut potest, etiam ex Deo, eiusque omnipotentia concursus identitatis concursui, & determinationi creaturae malus non sit, sed prorsus honestissimus; cum tamen profectio concursus, illius non complacitiam solum, sed desiderium sit, quod in obiectum desideratum, vt re ipsa est ferri debet, quin ab executionis circumstantiis, quibus vel honestatur, vel turpescit actio desiderata, praecindat, tamen inefficax desiderium sit atque ex alia parte concursus Dei indifferenter aequè ad actionem prauam, atque ad probam offerri arbitrio credito, atque apparati à Deo debet, si ad vtrumvis concursum suum postiuum profectione, & affectu desiderij, erga ipsum preparare debet; vt illatio argumenti huius probat, profectui postiuum actionem prauam, imò & saepe de facto in & sub circumstantiis quibus praua est, profectui probaret, quod repugnat. Cum ergo vt muneris causae primae satisfaciatur voluntas permissiuam sui ad vtrumvis concursus, & omnipotentiae seu virtutis, actiue ad extra voluntatis suae factis, vt absurdum actum suadet, eadem voluntas permissiuam omnipotentiae suae ad vsus quemvis atque muneris causae primae satisfaciatur, etiam ad actum non prauum, sed honestum sit, quin concursum ipsum suum affectu profectiuo amare debeat, vt ex muneris causae primae se gerat, imò neque ex eo munere ita illam profectui possit. Hae de primo hoc tomo de Deo vno sunt factis.